

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 4 1 2 3 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

MADŽARŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

- A) Bralno razumevanje
- B) Poznavanje in raba jezika
- C) Tvorjenje kratke besedilne vrste

Sobota, 14. junij 2014 / 90 minut (30 + 40 + 20)

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec).

Izpitna pola je sestavljena iz treh delov, bralnega razumevanja, poznavanja in rabe jezika ter tvorjenja kratke besedilne vrste. Priporočamo vam, da za reševanje dela A porabite 30 minut, za reševanje dela B pa 40 minut, za reševanje dela C pa 20 minut.

Izpitna pola vsebuje 2 nalogi pri bralnem razumevanju, 9 nalog pri poznavanju in rabi jezika ter 1 nalogo pri tvorjenju kratke besedilne vrste. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 100, od tega 30 pri bralnem razumevanju, 50 pri poznavanju in rabi jezika in 20 za tvorjenje kratke besedilne vrste. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte **v izpitno polo** v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo in skladno s pravopisnimi pravili, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 3 prazne.

M 1 4 1 2 3 1 1 1 0 3

Üres oldal

A) SZÖVEGÉRTÉS

1. feladat

Vak zongoraművész – Érdi Tamás

1979-ben született. Koraszülöttként egy hibás inkubátorkezelés következtében elvesztette a látását. Nyolcévesen a Vigadóban lépett először pódiumra. 15 éves, amikor a Tavaszi Fesztiválon nagy sikerrel eljátssza Vásáry Tamás vezényletével Mozart A-dúr zongoraversenyét. 17 éves, amikor Moszkvában első helyezést ér el a Louis Braille Nemzetközi Zongoraversenyen, majd felvételt nyer a Bécsi Zeneakadémiára, ahol Joó Imola tanítványa. Alig 20 éves, amikor két Mozart CD-je Kanadában is megjelenik, és nagy sikert arat. 2002-ben a Torontói Royal Conservatorium ösztöndíjasaként művészdiplomát szerez Leon Fleisher tanítványaként. Torontói tanulóévei alatt játszott a

Torontói Szimfonikusokkal, fellépett a Carnegie Hallban, valamint a Lincoln Centerben. Napjainkban rendszeresen koncertezik a világ különböző pontjain. Szólólemezei a Hungaroton gondozásában jelennek meg. Számos CD-je arat sikert itthon és külföldön, szabadtéri koncertjein gyakran több ezer fős közönség előtt játszik. 2008-ban Junior Prima-díjat kapott, amelyet a fiatal, ígéretes tehetségek méltó elismerése céljával hoztak létre. Zalaegerszegi koncertje után beszélgettünk a művésszel és szüleivel.

– Ötévesen kezdett zongorázni, három évvel később már koncertet adott. Miként fedezte fel magának a zongorát? – tudakoljuk tőle a fellépés után, amikor szüleitől körülvéve letelepszik a volt zsinagóga társalgójában.

– Egész kicsi voltam még, amikor a vörösberényi házukban rátaláltam kántortanító dédapám öreg zongorájára – feleli. – Ezzel nagyjából el is dőlt a sorsom. Már gyerekként lenyűgöztek a hangok, mindenben a zenét kerestem. A madarak dalában felfedeztem Chopint, de a villamos hangját is zeneként hallgattam.

– Nemrégiben a Leeds-i Nemzetközi Zongoraversenyen bekerült a világ 33 legjobb zongoristája közé. Kedveli a versengést, vagy inkább a koncertpódiumon érzi magát otthon?

– Egyértelműen az utóbbi. A torontói professzorom, Leon Fleisher egyébként is azt mondta, a verseny a lovagnak való, nem a zenészeknek. Azért persze hatalmas élmény volt. A zsűriben találkozhattam Bashkirovval, aki azzal búcsúzott tőlem, ingyen vehetek részt bármelyik mesterkurzusán. Technikailag fergeteges volt a mezőny, az ázsiaiaktól meg is kérdeztem, mennyit gyakorolnak. Azt felelték: amíg esznek és alszanak, addig nem. A briliáns technika azonban önmagában még nem zene.

– Bécsben és Kanadában tanult. Miért nem itthon?

– Nem vették fel a Zeneakadémiára. Azt mondták túlkoros... – reagál az édesanya. – A Bécsi Zeneakadémiára mégis dupla pontszámmal került be. Művészdiplomát 2002-ben szerzett a Torontói Royal Conservatorium ösztöndíjasaként.

– Miként tanulja meg a darabokat? Hallás után? Vagy léteznek Braille-kották is?

– Léteznek, de kevés van belőlük, és néha pontatlanok – feleli a művész. Kezdetben úgy tanultam, hogy a tanárom lejátszott egy részt mondjuk egy Mozart-darabból, és megkérdezte, na, te hogyan folytatnád... Gyakorlatilag újrakomponáltatták velem a darabot, amit eközben meg is tanultam. Ez azonban a múlt, hiszen egy Bartók-művet már nem lehet kitalálni, nem működik a módszer. Egy ideje úgy tanulunk, hogy elmagyarázzák számomra a pontos kottaképet. Aprólékosan leírják a hangjegyeket, a jelöléseket, a dinamikát, a frázisokat. Amikor már jól a fejemben van a szűz kotta, több előadótól is meghallgatom a darabot, hogy kialakulhasson a saját elképzelésem.

– Mi van a zenén túl, mi érdeklí még?

– Nagy kedvencem a történelem és az irodalom, talán már száz regényt is elolvastunk. Édesapám minden este hangszalagra mond regényeket, amiket aztán bármikor elővehetek. Most éppen Remarque Nyugaton a helyzet változatlan című háborús könyvének tartunk, de olvastuk már az Elfújta a szél, Verdi életét, az Iliászt. Tolsztoj Háború és békéje 32 kazettára fért fel...

– A szülőkről is halljunk friss híreket. Hogy s mint ma az egykor aktív tévés személyiségek?

– Hál' istennek nagyon jól, mert főfoglalkozásban mi vagyunk Tamás szülei – arat sikert Érdi Sándor summázata. – Ez elképesztően jó érzés, de teendővel, rengeteg szervezéssel jár, hiszen ehhez a teljesítményhez meg kell teremteni a feltételeket is. A televíziózás mai viszonyai közé egyikünk sem vágyik vissza.

1.1. Válaszoljon az alábbi kérdésekre!

1.1.1. Hol és mikor beszélgetett az újságíró a zongoraművésszel?

_____ (2)

1.1.2. Minek a következménye a zongoraművész vaksága?

_____ (1)

1.1.3. Milyen gyerekkori élménynek köszönhetően fedezte fel a zene világát a művész?

_____ (1)

1.1.4. Hol végezte zeneművészeti tanulmányait?

_____ (1)

1.1.5. Miért nem itthon tanult?

_____ (1)

1.1.6. Mivel ismerte el hazája utólag a tehetségét?

_____ (1)

1.1.7. Kik a legjobbak technikailag a zongoraművészek között, és minek az eredménye ez?

_____ (2)

1.1.8. Miért nem Braille-kottákból tanulja meg a darabokat a zongoraművész?

_____ (1)

1.1.9. Hogyan »olvas« a zongoraművész irodalmat?

_____ (1)

1.1.10. Mivel foglalkoztak egykor Tamás szülei?

_____ (1)

1.2. Hogyan tanulja meg Érdi Tamás a zongoradarabokat? Írja le sorban a fontos műveleteket!

1. _____
2. _____
3. _____

(3)

(15 pont)

Üres oldal

LAPOZZON!

2. feladat

Az Országos Széchényi Könyvtár története

Nemzeti Könyvtárunk, az Országos Széchényi Könyvtár létrejöttét egy hazafias érzésű felvilágosult mágnásnak, gróf Széchényi Ferencnek (1754–1820) köszönhetjük, aki a régi nemzeti könyvkincset országszerte és külföldön nagy anyagi áldozatvállalással felkutatta, és gyűjteménnyé egyesítette, majd közhasználatra bocsátotta. 1802. november 25-én kelt a könyvtár alapító okmánya, melyet egy nappal később a király is megerősített. Magyarország első nyilvános nemzeti közgyűjteménye és közintézménye a következő évben nyílt meg az olvasók és kutatók számára. A gyűjtemény mintegy 13.000 nyomtatott könyvet, 1200-nál több kéziratot, sok száz térképet, címerképet, metszetet és pénzérmét tartalmazott.

A magyar társadalom részéről hamarosan megindult az adományozás. A könyvtári dokumentumok mellett a bibliotéka gyűjtőkörébe nem illeszthető nagy mennyiségű tárgyat (pl. kőzeteket, néprajzi objektumokat, fegyvereket) is ajándékoztak az új intézménynek. Ez utóbbiak számára alapította meg a magyar országgyűlés 1808-ban a Magyar Nemzeti Múzeumot, mely tárgytípusok szerint különböző tárukra (osztályokra) tagolódott. A két társintézmény később beköltözött az addigra felépült Múzeum-palotába, és közös főigazgatóság alatt fejlődött tovább. 1949-ben a könyvtár kivált a közös igazgatásból, majd felköltözött a Budavári-palota F épületébe.

Széchényi Ferenc egészen haláláig gyarapította a Nemzeti Könyvtárat. Különböző magánszemélyek, közösségek és vételek útján szintén bővült a téka: a Széchényi-állomány mellett a Jankovich-, az Illésházy-, a Horvát István-gyűjteménnyel, a Batsányi-, a Kölcsey-, a gróf Sándor Móric-könyvtárral, Vörösmarty, Petőfi, Arany János és más jelentős írók, költők, valamint tudósok és politikusok dokumentumaival, gróf Apponyi Sándor külföldi hungarika-gyűjteményével (1925), a bécsi udvari könyvtárból 1932-ben visszakerült 33 középkori kódexszel (pl. Anonymus Gesta Hungarorum, a Képes Krónika, 16 darab corvina), s a 20–21. század folyamán is számtalan hagyatékkal, kéziratokkal, levelekkel, fényképekkel, sőt újabb kódexekkel és nyelvemlékekkel. Ezen kívül nyomdai kötelespéldányok is gazdagították, mert egy udvari kancelláriai rendelet már 1802-ben felruházta kötelespéldány-joggal. Mind a könyvtár, mind a múzeum 1879-től lett állami költségvetési szerv.

A sokáig adományozónként elkülönülten tárolt dokumentumok egységes gyűjteménnyé formálása, valamint feldolgozásának megindítása a harmadik könyvtárőr, Mátray Gábor nevéhez fűződik. Idővel többször változott a katalogizálás és a jelzetadás módja, mígnem kialakult a mai rendezett állomány, melynek nagysága mára elérte a 10 milliót.

A bibliotékában dokumentum-típusonként jött létre több osztály: a könyvgyűjtemény; az önállósult Kézirattár (1860 körül), melyhez 1882-től fényképgyűjtemény is csatlakozott; a családi archívumokból és egyéb okleveles anyagból kialakult Levéltár (1882); a hírlapokat és a folyóiratokat felölelő Hírlaptár (1884). A 20. században létesült a Zeneműtár (1929), a Régi Magyar Könyvtár (1934); az Aprónyomtatvány Tár (1935), a Térképtár (1939), a Színháztörténeti Tár (1949).

A nemzeti téka gyarapítását és bibliográfiai feldolgozását végző osztályok, valamint az állományvédelmet biztosító műhelyek a 20. században jöttek létre. A hungaricumok gyűjtése mellett pedig 1952-től egyéb országos feladatok is hárultak a könyvtárra: a központi katalógus létrehozása, a könyvtárközi kölcsönzés és a nemzetközi könyvforgalom szervezése, majd a vári felköltözés után a különféle évfordulókhoz, látogatásokhoz és rendezvényekhez kapcsolódó időszakos kiállítások gondozása vagy a digitális könyvtár és képtár megteremtése és működtetése.

A rendezett állomány, valamint a szabályszerű működés a tudományos kutatást szolgálta és szolgálja ma is, melybe már a kezdetektől bekapcsolódtak a könyvtár munkatársai.

2.1. Töltse ki az Országos Széchényi Könyvtár bemutató táblázatot!

2.1.1. A könyvtár alapítója	
2.1.2. A könyvtár megnyitásának éve	
2.1.3. A könyvtár jelenlegi helye	
2.1.4. A könyvtár mai állományának száma	
2.1.5. A könyvtár honlapja	

(5)

2.2. Igazak (I) vagy hamisak (H) az állítások? Karikázza be a megfelelő betűt!

- 2.2.1. A könyvtár alapítója saját pénzéből is sokat áldozott a könyvtár alapítására. I H
- 2.2.2. Kezdetben a könyvtár nem állt a kutatók rendelkezésére. I H
- 2.2.3. Nemcsak könyveket, hanem különböző tárgyakat is ajándékoztak a bibliotékának. I H
- 2.2.4. A 19. században a bécsi udvarból a könyvtárba került a Képes Krónika is. I H
- 2.2.5. A könyvtárnak 1802-től köteles példányt kell kapnia a kiadott könyvekből. I H
- 2.2.6. Kezdetben a dokumentumokat azok adományozói szerint tárolták. I H
- 2.2.7. A könyvtár alapítása után hamar létrehozták az állomány védelmét biztosító műhelyeket is. I H
- 2.2.8. A könyvtár neves évfordulók kapcsán időszaki kiállításokat is szervez. I H

(8)

2.3. Húzza alá a kakukktojást! Választását röviden indokolja meg!

2.3.1.

könyv kézirat bélyeg térkép címerkép metszet pénzérme

(1)

2.3.2.

Kézirattár Zeneműtár Régi Magyar Könyvtár Aprónyomtatvány Tár Térképtár

(1)
(15 pont)

B) NYELVISMERET ÉS NYELVHASZNÁLAT**1. Egészítse ki a szöveg mondatait a megfelelő toldalékokkal!**

Kritikus a helyzet a Fertő tóban

Az elmúlt időszak száraz időjárása miatt, valamint a nagy _____ köszönhetően
(*meleg*)

kritikus szintre csökkent a Fertő tó vízszintje – írja a Turizmus Online.

Az átlagos vízszint 20 _____ alacsonyabb az elmúlt évinél, és jelenleg – a
(*centiméter*)

meder _____ függően – 50 és 150 centiméter között alakul.
(*mélysége*)

A szakemberek szerint az esetleges száraz, forró nyár, az intenzív párolgás következtében akár

drámai is lehet a helyzet. _____ azért nem számítanak, hogy kiszárad Közép-Európa
(*az*)

legnagyobb sztyepptava, de előfordulhat, hogy szükség lehet vízügyi _____
(*beavatkozás*)

Az alacsony vízállás miatt már _____ születtek elképzelések az esetleges
(*tavas*)

vízpótlásra. A vizsgálatokból kiderült, hogy erre a Rába vízgyűjtő területe lenne alkalmas, már csak

azért is, mert egykor a Répce és a Rábca vize is a Fertő _____ ömlött.
(*tó*)

Ennek ellenére _____ az eszközhöz ökológiai szempontok miatt csak végszükség
(*ez*)

esetén nyúlnának a szakemberek, ezért inkább a levezetőrendszer _____
(*működtetése*)

igyekeznek a vízszint emelését elősegíteni.

A www.hvg.hu nyomán

(9 pont)

M 1 4 1 2 3 1 1 1 1 1

2. Írja be a szövegbe a megadott igék megfelelően todalékolt alakját!

A szürke téli hónapokban elég egy váratlan napsugár, hogy szemünket lehunyva arcunkat a fény felé _____, és _____ magunkba szívni a nap
(fordít) (megpróbál)

erejét, melegét. Nyáron azonban az árnyékba _____, napszemüveget,
(menekül)
kalapot _____, és bőrünket fényvédő krémmel _____.
(felvesz) (véd)

A civilizáció vívmányai előtt az evolúció _____ az emberek segítségére: az
(siet)

eredetileg Afrikában élő negroid rassz tagjainak azért sötét a bőre, hogy védelmet
_____ az ultraibolya sugárzás ellen. Hajuk meg sűrű és gyapjas, hogy a nap
(nyújt)

melegétől _____ a fejet. Az északiak fehér bőrének is _____
(megóv) (megvan)

az előnye: sokkal kevésbé fagyérzékeny, mint a sötétebb. Emellett a világos bőr könnyebben
lehetővé _____, hogy az UV-B sugárzás olyan mélyre hatoljon, hogy a szervezet
(tesz)

képes _____ a csontok egészséges fejlődéséhez szükséges D-vitamint előállítani.
(lesz)

Természetesen a sötét bőrűeknek is szükségük van erre a vitaminnra, de nekik sokkal többet kell a
napfényen tartózkodniuk ahhoz, hogy a megfelelő vitaminszintet _____.
(elér)

A Nők Lapja nyomán
(12 pont)

3. Válassza ki és írja be a szövegbe a megfelelő névutókat!

felül, javára, kívül, mellett, nélkül, számára

Szeptember elseje az ősz beköszöntésén _____ azt is jelzi, hogy egy újabb
iskolai tanév kezdődik a gyerekek és a családok _____. Ha szeretnénk már
most családi kirándulást tervezni, vagy a szabadságunkat úgy beosztani, hogy a gyerekeket ne
kelljen felügyelet _____ hagyni, érdemes átnézni, hogy az új évben mikor
lesz tanítás, és mikor lesz szünet.

A www.koloknet.hu nyomán
(3 pont)

4. Írja be a szövegbe a hiányzó igekötőket!

Nagyon sietsz?

Aki siet, a lépcsőnél és liftnél sokkal gyorsabb _____ oldást is találhat arra, hogy a harmadik emeletről _____ jusson a földszintre – legalábbis a budapesti műszaki egyetemen. Az egyik épületében ugyanis két óriáscsúszdát állítottak _____ néhány éve a földszint gyorsabb és szórakoztatóbb megközelíthetősége érdekében.

A www.eduline.hu nyomán

(3 pont)

5. Írja be a zárójelben megadott szavakból képzett igeneveket!

Balatonboglári Szüret Fesztivál

Balatonboglár a Balaton déli partjának nagyon híres „boros” települése. Ezt bizonyítja a tavaly _____ *A szőlő és a bor nemzetközi városa* cím is. Augusztus
(elnyer)

végén rendezik meg a szüreti fesztivált, ahova _____ és
(szórakoztat)

és kulturális programokkal várják a vendégeket. Különleges élményt jelenthet finom borokat _____ az esti Balatonban _____.
(kóstolgat) (gyönyöködik)

A www.programturizmus.hu nyomán

(4 pont)

6. Egészítse ki értelemszerűen a következő mondatokat a megadott szavak megfelelően fokozott alakjaival!

sok, nagy, kevés

Nyáron mindig _____ a véradó, holott vérre ugyanolyan nagy szükség van nyáron is, mint más időszakokban. Úgy tűnik, hogy a nyári hónapokban vannak a _____ veszélyben az autósok, hiszen az évek óta tartó tendencia szerint ekkor történik a _____ súlyos baleset.

A www.origo.hu nyomán

(3 pont)

7. Alkossa meg a felsorolt szavakból a mondatba illő összetett szavakat, és írja be őket a megfelelő helyre! Ha kell, toldalékolja is őket!

irodalom, hét, játék, kártya, könyv, szép

A Helikon újdonságai

Az ünnepi _____ a Helikon Kiadó több új kötettel jelent meg. A kínálatban nemcsak _____ szerepel, találunk benne házassági tanácsadót is, sőt olimpiai _____, amelynek játszásával megismerhetjük a leghíresebb olimpikonokat.

A www.kultura.hu nyomán

(3 pont)

8. Írja a tagmondatok mellett lévő vonalra a hozzájuk tartozó tagmondat betűjelét!

Fekete aranyat kutattak, _____

Ahol felszínre tört a hatalmas vízoszlop, _____

A büki „csodavíz” kőkemény gyógyvíz, _____

Az igazán jó minőségű víz még vonzóbb, _____

Ősszel teljesen felújították, az idén azok sem ismernek rá, _____

- A amelynek legfeljebb csak Japánban van párja.
- B megépült Európa ma már egyik legismertebb, Magyarország második legnagyobb gyógyfürdője.
- C de olaj helyett fehér aranyat – gyógyvizet – találtak a Vas megyei Bük község határában.
- D akik tavaly még csodájára jártak a szupermodern Wellness Centernek.
- E ha színvonalas, élménydús környezetben élvezhetik azt a gyógyulni vágyók és az üdülővendégek.

A www.visitbuk.hu nyomán

(5 pont)

LAPOZZON!

Üres oldal